

घाचें गाउँपालिकाको आर्थिक ऐन, २०७८

प्रस्तावना : घाचें गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष ०७८/०७९ को अर्थ सम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्नको निमित्त स्थानीय कर तथा शुल्क संकलन गर्ने, छुट दिने तथा आय संकलनको प्रशासनिक व्यवस्था गर्न बाध्यनीय भएकोले, नेपालको संविधानको धारा २५८ को उपधारा (२) बमोजिम घाचें गाउँपालिकाको गाउँसभाले यो ऐन बनाएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यस ऐनको नाम घाचें गाउँपालिकाको आर्थिक ऐन, २०७८ रहेको छ ।

(२) यो ऐन २०७८ साल श्रावण १ गते देखि घाचें गाउँपालिका क्षेत्रमा लागु हुनेछ ।

२ सम्पत्ति कर : (१) गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्ति वा संस्थाको स्वामित्वमा रहेको जग्गा र सो जग्गामा बनेको स्थायी संरचना (घर, टहरा, गोदाम आदी समेत) मा सम्पत्ति कर लगाईने र असुल उपर गरिनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम लगाईने सम्पत्तिको मूल्यांकन र करको दर अनुसूची (१) बमोजिम हुनेछ ।

(३) नेपाल सरकारको पूर्ण स्वामित्वमा रहेको जग्गा तथा सो जग्गामा बनेको भौतिक संरचनामा सम्पत्तिकर लगाईने छैन ।

(४) अनुसूची (१) बमोजिम लगाईने सम्पत्तिकर चालु आ.व.को प्रथम चौमासिक कार्तिक मसान्त भित्र बुझाउनेलाई लाग्ने करमा १० प्रतिशत छुट दिईनेछ । साथै सोही आ.व. भित्र कर भुक्तान नगरी बक्यौता कायम हुन गएमा पहिलो वर्ष १० प्रतिशत र सो भन्दा पहिलेका वर्षहरूको बक्यौतामा क्रमशः थप ५/५ प्रतिशतका दरले थप विलम्ब शुल्क लिनेछ ।

(५) सम्पत्ति कर बुझाउने कुनै करदाताले आफूलो नाममा रहेको सम्पत्ति लुकाई वा खण्डीकरण गरी वा भौतिक संरचना नदेखाई सम्पत्ति मूल्याङ्कन गराई कर तिरेको प्रमाणित भएमा वास्तविक सम्पत्तिको मूल्यांकनबाट लाग्ने कर रकममा पूर्व बुझाएको रकम घटाई बाँकी रहने रकममा ५० प्रतिशतले हुने थप रकम जरिवाना गरी असुल गरिनेछ ।

३. भूमि कर (मालपोत): गाउँपालिका क्षेत्रभित्र अनुसूची (२) बमोजिम भूमिकर (मालपोत) लगाईने र असुल उपर गरिने छ ।

४. घर जग्गा बहाल कर: (१) कुनै व्यक्ति वा संस्थाले भवन, घर, पसल, ग्यारेज, गोदाम, टहरा, छप्पर, कारखाना, जग्गा वा पोखरी पूरै वा आंशिक तवरले बहालमा दिएकोमा बहाल अंक रकमको १० प्रतिशतका दरले बहालकर लिइनेछ । तर कुनै घरघनीले निजी निवास प्रयोजनका लागि व्यक्ति वा परिवारलाई बहालमा दिएकोमा लाग्ने बहालकर रकममा २० प्रतिशत छुट दिईनेछ ।

(२) बहाल कर निर्धारण गर्ने प्रयोजनको लागि भाडाको न्युनतम दर अनुसूची (३) बमोजिम हुनेछ ।

(३) अनुसूची (३) बमोजिम लगाईने बहालकर चालु आ.व.को प्रथम चौमासिक (कार्तिक मसान्त) अवधिभित्र सोही आ.व.को बहालकर अग्रिम रुपमा बुझाउनेलाई लाग्ने करमा १० प्रतिशत छुट दिईनेछ । बक्यौता कायम हुनु गएको बहालकर रकममा पहिलो वर्ष १० प्रतिशत र सोभन्दा अघिल्ला वर्षहरूको बक्यौतामा क्रमशः हरेक वर्षका लागि थप ५/५ प्रतिशतका दरले विलम्ब शुल्क लिईनेछ ।

४. व्यवसाय कर :

(१) गाउँ पालिका क्षेत्रभित्र व्यवसाय गर्ने गरी दर्ता वा ईजाजत प्राप्त गरी स्थापित उच्चोग, व्यापार, व्यवसाय, सेवा र यस्तै प्रकारका जुन सुकै कारोवार गर्ने व्यक्ति वा सस्थालाई व्यवसायको प्रकृति, आर्थिक कारोवार, स्थान विशेष र लगानीका आधारमा अनुसूची (४) बमोजिम व्यवसाय कर लगाई असुल उपर गरिनेछ ।

(३) गाउँपालिका क्षेत्रमा व्यवसाय गर्दै आएका तर गाउँपालिकामा व्यवसाय दर्ता नगराएका व्यवसायीहरूलाई जति सुकै वर्ष व्यवसाय गरेको भए तापनि चालु आर्थिक वर्षको पहिलो चौमासिक भित्र दर्ता गराउन आएमा पछिल्लो अवधिको वढीमा ५ वर्षको कर लिई व्यवसाय दर्ता वा नवीकरण गरिनेछ र सो अवधिमा लाग्ने जरिवानामा शतप्रतिशत छुट दिइनेछ ।

(४) अनुसूची (४) बमोजिम लगाईने व्यवसाय कर चालु आ.व.को प्रथम चौमासिक (कार्तिक मसान्त) भित्र बुझाउनेलाई लाग्ने करमा १० प्रतिशत छुट दिईनेछ । साथै सोही आ.व भित्र कर भुक्तान नगरि बक्यौता कायम हुन गएमा पहिलो वर्ष १० प्रतिशत र सो भन्दा अधिका वर्षहरूको बक्यौतामा क्रमशः हरेके वर्षको लागि थप ५ प्रतिशतका दरले बिलम्ब शुल्क लिईनेछ ।

५. जडिबुटी, कवाडी र जिवजन्तु कर : स्थानिय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ११(१) र २ (घ)४ को अधिकार प्रयोग गरी नेपाल सरकार, संघीय मन्त्रालय तथा प्रदेश सरकारका प्रदेश मन्त्रालयले जारी गरेको ऐन नियम निर्देशिका तथा निर्णयहरूको अधिनमा रही विगतको स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन, २०५५ र नियमावली २०५६ ले गरेको व्यवस्था बमोजिम साविकमा जिल्ला विकास समितिले लिएको कर, दस्तुर, शुल्क, राजस्व समेतलाई मध्यनजर गरी यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र उत्पादन हुने जडिबुटी तथा गैरकाष्ठ वन पैदावारहरूको सम्बन्धमा उक्त वस्तु र सेवाको संकलन उपयोग विक्री वितरण तथा निकासीमा धार्चै गाउँपालिकाले आर्थिक वर्ष २०७८।०७९ का लागि कायम गरेको वस्तु तथा सेवाको शुल्क दस्तुर गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्ति वा संस्थाले उन, खोटो, जडिबुटी, वनकस, कवाडीमाल र प्रचलित कानूनले निषेध गरिएको जिवजन्तु वाहेकका अन्य मृत वा मारिएका जिवजन्तुको हाड, सिङ, प्वाख, छाला जस्ता वस्तुको व्यवसायिक कारोवार गरेवापत अनुसूची (५) बमोजिमको कर लगाईने र असूल उपर गरिने छ ।

६. सवारी साधन कर : गाउँपालिका क्षेत्रभित्र दर्ता भएका सवारी साधनमा अनुसूची (६) बमोजिम सवारी साधन कर लगाईने र असुल उपर गरिनेछ । तर, प्रदेश कानूनमा अन्यथा व्यवस्था भएको अवस्थामा सोही बमोजिम हुनेछ ।

७. विज्ञापन कर : गाउँपालिका क्षेत्रभित्र हुने विज्ञापनमा अनुसूचि (७) बमोजिम विज्ञापन कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ । तर, प्रदेश कानूनमा अन्यथा व्यवस्था भएको अवस्थामा सोही बमोजिम हुनेछ ।

८. मनोरञ्जन कर : गाउँपालिका क्षेत्रभित्र हुने मनोरञ्जन व्यवसाय सेवामा अनुसूचि (८) बमोजिम व्यवसाय कर लगाइने र असुल गरिनेछ । तर अन्यथा व्यवस्था भएको अवस्थामा सोही बमोजिम हुनेछ ।

९. बहाल विटौरी शुल्क : गाउँपालिका क्षेत्रभित्र आफूले निर्माण, रेखदेख वा संचालन गरेका अनुसूचि (९) मा उल्लेख भए अनुसार हाट बजार वा पसलमा सोही अनुसूचिमा भएको व्यवस्था अनुसार बहाल विटौरी शुल्क लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।

१०. पार्किङ शुल्क : गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुनै सवारी साधनलाई पार्किङ सुविधा उपलब्ध गराए बापत अनुसूची (१०) बमोजिम पार्किङ शुल्क लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।

११. सेवा शुल्क, दस्तुर : गाउँपालिकाले निर्माण, सञ्चालन वा व्यवस्थापन गरेका अनुसूची (११) मा उल्लिखित स्थानीय पूर्वाधार र उपलब्ध गराईएको सेवामा सेवाग्राही बाट सोही अनुसूचीमा व्यवस्था भए अनुसार शुल्क लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।

१२. पर्यटन शुल्क : गाउँपालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र प्रवेश गर्ने पर्यटकहरूबाट अनुसूचि [१२) मा उल्लेखित दरमा पर्यटन शुल्क लगाइने र असूल उपर गरिनेछ । तर, प्रदेश कानून स्वीकृत भई सो कानूनमा अन्यथा व्यवस्था भएको अवस्थामा सोहि बमोजिम हुनेछ ।

१३. सार्वजनिक स्थल प्रयोग दस्तुर : (१) आवागमनमा अवरोध नहुने गरी सार्वजनिक स्थलमा टेण्ट लगाउनु पर्ने भएमा कारण खुलाई सम्बन्धित बडा कार्यालयबाट अनुमति लिनु पर्नेछ ।

(२) अनुमति दिदा प्रतिदिन प्रति बर्गफिट रु २.०० का दरले शुल्क लिईनेछ ।

(३) विना अनुमति टेण्ट लगाएको पाईएमा लाग्ने शुल्क बराबर थप जरिवाना लिईनेछ ।

(४) मुलुक बाहिरबाट टेन्ट झिकाई लगाएमा कुल टेन्ट भाडाको १० प्रतिशत भाडा कर लिईने छ। सोको असुली सम्बन्धित बडाहरूबाट गरिनेछ ।

(५) न्याउली झरना प्रवेश शुल्क: नेपालीको लागि रु २०, विदेशीको लागि रु ५०

१४. बनपैदावार बिक्री शुल्क : (१) गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका सबै सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिबाट बन पैदावार बिक्री गर्दा प्राप्त गर्ने रकममा १० प्रतिशतका दरले बनपैदावार बिक्री शुल्क लगाई असूल उपर गरिनेछ ।

१५. ट्रेकिङ र प्याफिटिङ शुल्क : गाउँपालिका क्षेत्रभित्र ट्रेकिङ वा -याफिटिङ सेवा वा व्यवसाय सञ्चालन गरे बापत अनुसूची (१३) बमोजिमको शुल्क लगाइने र असूल उपर गरिनेछ ।

१६. कर छुट : यस ऐन बमोजिम कर तिर्ने दायित्व भएका व्यक्ति वा संस्थाहरूलाई कुनैपनि किसिमका कर छुट दिइने छैन ।

१७. कर तथा शुल्क संकलन सम्बन्धी कार्यविधि : यो ऐनमा भएको व्यवस्था अनुसार कर तथा शुल्क संकलन सम्बन्धी कार्यविधि गाउँपालिकाले तोके अनुसार हुनेछ ।

अनुसूची १
सम्पति कर

सि.न.	राजस्वका क्षेत्रहरू	चालू आर्थिक वर्षको दर	आगामी आ.व.को लागि प्रस्तावित दर
१	सम्पति कर	दुई तले वा सो भन्दा माथीको सिमेन्टेड RCC को रु २००, एक तले RCC को रु १५०, जस्ता तथा ढुगांको छाना भएको रु १००, अन्य रु ५०	दुई तले वा सो भन्दा माथीको सिमेन्टेड RCC को रु २००, एक तले RCC को रु १५०, जस्ता तथा ढुगांको छाना भएको रु १००, अन्य रु ५०

गाउँपालिकाले आवश्यक नीति तथा कार्यविधि तयार गरी घरजग्गा रजिष्ट्रेशन गर्ने छ । रजिष्ट्रेशन बापत प्रति घर रु १०० शुल्क लिईनेछ ।

अनुसूची २
भूमिकर (मालपोत)

सि.न.	राजस्वका क्षेत्रहरू	चालू आर्थिक वर्षको दर	प्रस्तावित दर	पुष्ट्याई	कैफियत
१	मालपोत दस्तुर, भूमि कर	२० रोपनी सम्मको रु २०० सो भन्दा माथीको प्रतिरोपनी रु ३०का दरले	२० रोपनी सम्मका न्यूनतम रु २०० र सो भन्दा माथी प्रति रोपनी रु ३० का दरले		१

अनुसूची ३ घर बहाल कर

गा.पा.क्षेत्र भित्र तपशिल बमोजिम घर बहाल कर लगाईने र असुल उपर गरिने छ ।

घर बहाल रकमको १० प्रतिशत

व्यवसाय कर

वार्षिक रुपमा व्यवसाय कर निम्न अनुसार व्यवसाय कर उठाइनेछ ।

सि.न.	राजस्वका क्षेत्रहरू	आ.व. २०७७/०७८ को दर (रु)			आ.व. २०७८/०७९ को दर (रु)		
		क)	ख)	ग)	क)	ख)	ग)
१	होटल, लज, रेस्टुरेन्ट क) कोठा भन्दा बढी कोठा भएको लज तथा होटललाई । ख) ५ देखि १० कोठा भएको होटल तथा लजलाई ग) साधारण होटल, लज र रेस्टुरेन्ट	२०००	१०००	५००	२०००	१०००	५००
२	होमस्टे नवीकरण शुल्क	५००			५००		
३	मासु पसल क) रांगाको समेत सबै प्रकारका मासु मात्र बेच्नेलाई । ख) रांगा वाहेक खसी बोका सहितको मासु बेच्नेलाई । ग) रांगा खसी, बोका वाहेकको मासु मात्र बेच्ने लाई ।	६००	५००	२००	६००	५००	२००
४	मदिरा पसल क) ईजाजत प्राप्त थोक मदिरा पसललाई । ख) ईजाजत प्राप्त खुद्रा मदिरा पसललाई ।	१०००	६००		१०००	६००	
५	कोल्डिक्स पसल	१००			१००		
६	सून चाँदी गहना पसल क) आफ्नै सून चाँदी लिई बनाउने र बेच्नेलाई । ख) अरुको सून चाँदी लिई बनाउनेलाई ।	६००	५५०		६००	५५०	
७	रेडियो, मोबाईल विक्रि तथा मर्मत	३००			३००		
८	संचार सेवा	२५०			२५०		
९	घडि विक्रि तथा मर्मत	२००			२००		

सि.न.	राजधका क्षेत्रहरु	आ.व. २०७७/०७८ को दर (रु)			आ.व. २०७८/०७९ को दर (रु)		
		क)	ख)	ग)	क)	ख)	ग)
१०	केवल टि.भि. सेवा	१५००			१५००		
११	फोटो स्टूडियो क) कलर ल्यावलाई । ख) फोटो स्टूडियोलाई ।	५००	३००		५००	३००	
१२	हजाम	७०			७०		
१३	टेलरिङ	१५०			१५०		
१४	जूता पसल क) जूता मिलाई र बेच्नेलाई ख) जूता मर्मत मात्र गर्नेलाई	३००	१५०		३००	१५०	
१५	मोटर वर्कशप, गाडीको बूडी बनाउने तथा मर्मत गर्ने । क) सम्पूर्ण सवारी साधन मर्मत तथा पार्ट बेच्ने । ख) मोटरसाईकल मर्मत र पार्टस बेच्नेलाई । ग) मोटरसाईकल मात्र मर्मत गर्नेलाई ।	१०००	५००	२००	१०००	५००	२००
१६	छापाखाना क) अपसेट प्रेस ख) साधारण प्रेस	१०००	७००		१०००	७००	
१७	स्वास्थ्य सेवा क) अस्पताललाई । ख) पोलि क्लिनिकलाई, थोक मेडिकल लाई । ग) मेडिकललाई ।	१०००	५००	५००	१०००	५००	५००
१८	मोटर वर्कशप	१०००			१०००		

सि.न.	राजधका क्षेत्रहर	आ.व. २०७७/०७८ को दर (रु)			आ.व. २०७८/०७९ को दर (रु)		
		क)	ख)	ग)	क)	ख)	ग)
१९	काष्ठ उद्योग क) काठ चिरानी मेशिन सहित काठहरको विभिन्न फर्निचर र अरु काठहरको झ्यालढोका आदी बनाउनेलाई । ख) कुनै एक मात्र बनाउनेलाई	२४००	१५००		२४००	१५००	
२०	ईटा भट्टा र ईटा डिपो क) ईटा भट्टालाई ख) ईटा डिपोलाई	२४००	७००		२४००	७००	
२१	कम्प्युटर इन्स्टिच्युट	५००			५००		
२२	दाउरा डिपो	२००			२००		
२३	मिठाई पसल	५०			५०		
२४	बेकरी उद्योग र बेकरी पसल क) बेकरी उद्योग ख) बेकरी पसल	१०००	५००		१०००	५००	
२५	तरकारी र फलफूल पसल	५००			५००		
२६	चिया पसल	३००			३००		
२७	मिलहर क) १० हर्सपावर भन्दा माथिको क्षमताको मिल । ख) सो भन्दा कम हर्स पावर क्षमताको मिल ।	१०००	६००		१०००	६००	
२८	दिलर	२०००			२०००		
२९	साईकल भाडा तथा मर्मत	१००			१००		

सि.न.	यजमका क्षेत्रहरु	आ.व. २०७७/०७८ को दर (रु)			आ.व. २०७८/०७९ को दर (रु)		
		क)	ख)	ग)	क)	ख)	ग)
३०	ठेकेदार (क) नेपाल सरकारको ईजाजत प्राप्त घ वर्गको ठेकेदारलाई ईजाजत दस्तुर १५०००।- (ख) नविकरण दस्तुर असोज मसान्त सम्म रु २५००।- मसान्त सम्म रु ३५००।- (ग) नामसारी र ठाँउसारी सिफारिस दस्तुर रु १०००।-						
३१	कपडा पसल	१०००			१०००		
३२	किराना पसल क) थोक सहितको किराना पसललाई । ख) पचासहजार भन्दा बढी लगानी भएको किराना पसललाई । ग) सो भन्दा कम लगानी भएको किराना पसललाई	१५००	५००	३००	१५००	५००	३००
३३	खाद्य पसल (क) थोक सहितको खाद्य पसल (ख) खुद्रा मात्रको खाद्य पसल	५००	२००		५००	२००	
३४	भाडा पसल धातू तथा प्लाष्टिकको भाँडा तथा सामान बेच्नेलाई	४००	२००		४००	२००	
३५	चुरो घागो तथा श्रृङ्गारका सामान पसल (क) थोक सहितको पसललाई (ख) पचासहजार भन्दा बढी लगानी भएको पसललाई (ग) सो भन्दा कम लगानी गर्ने पसललाई	५००	३००	१००	५००	३००	१००

सि.न.	राजस्वका क्षेत्रहरु	आ.व. २०७७/०७८ को दर (रु.)			आ.व. २०७८/०७९ को दर (रु.)		
		क)	ख)	ग)	क)	ख)	ग)
३६	कुखुरा पालन क) एक हजार भन्दा बढी कुखुरा पाल्नेलाई । ख) एक हजार भन्दा कम कुखुरा पाल्नेलाई	१०००	६००		१०००	६००	
३७	तैयारी पोशाक पसल तैयारी जूता पसल बौषधी पसल संचालन इजाजत पत्र	२००			२००		
३८	दन्त क्लिनिक	२००			२००		
३९	हाडवियर पसल	५००			५००		
४०	ईलेक्ट्रिक पसल	७००			७००		
४१	कानूनी फर्म	५००			५००		
४२	साईन बोर्ड पेन्टीङ	२००			२००		
४३	फर्निचर एण्ड फर्निचिग पसल स्टेशनरी पसल	१०००			१०००		
४४	क) खेलकूदका सामग्री सहित भएकोलाई । ख) स्टेशनरी मात्र भएको लाई	५००	३००		५००	३००	
४५	जडीवृटी खरिद विक्रि पसल	१५००			१५००		
४६	लेखापरीक्षक	५००			५००		
४७	टेलिभिजन पसल	१०००			१०००		
४८	अन्य उद्योग क) २० लाख भन्दा बढी लगानी भएकोलाई । ख) ५ लाख भन्दा माथी २० लाख सम्म लगानी भएकोलाई । ग) पाँच लाख भन्दा कम लगानी भएकोलाई	५०००	२०००	१२००	५०००	२०००	१२००

सि.न.	राजस्वका श्रेयस्वरू	आ.व. २०१७-१८ को दर (रु.)			आ.व. २०१८-१९ को दर (रु.)		
		क)	ख)	ग)	क)	ख)	ग)
४९	विकासन सेवा वा ऐजन्ट	५००			५००		
५०	पशु चिकित्सा	१२००			१२००		
५१	कृषि व्यवसायिक फार्म (बंगुर, गाला, गाई पालनकार्य)	१०००			१०००		
५२	वित्तिय सेवा	६०००	२०००	१०००	६०००	२०००	१०००
५३	मीत्रि स्कूल	१२००			१२००		
	सिनेमा हल						
५४	क) सिनेमा हललाई ख) भिडियो हललाई	१०००	५००		१०००	५००	
५५	बन्सा पसल	५००			५००		
५६	शिलाई मोशिन विक्री तथा मर्मत गर्ने पसल	६००			६००		
५७	रेक्रिजेटर मर्मत	५००			५००		
५८	द्रुघ डिपो, पसल	६००			६००		
५९	ब्यूटी पार्लर	५००			५००		
६०	सप्लायर्स	१२००			१२००		
६१	टेलिफोन टावर राखि संचार सेवा उपलब्ध गराउने संस्थालाई	६०००			६०००		
६२	अग्गा विकास, हाउजिङ	६०००			६०००		
६३	म्यानचार्जर सेवा	१५००			१५००		
६४	क्याटेरिङ सेवा	१०००			१०००		
६५	वित्तिय कारोबार बाहेक अन्य कारोबार गर्ने सहकारी संस्था	१०००			१०००		
६६	मार्बल टायल पसल	१०००			१०००		

सि.न.	उपसभका क्षेत्रहरू	आ.व. २०७७/०७८ को दर (रु.)			आ.व. २०७८/०७९ को दर (रु.)		
		क)	ख)	ग)	क)	ख)	ग)
६७	सवारी साधनको शो रुम क) गाडीको शोरुम ख) मोटरसाईकल शोरुम ग) ट्याक्टर तथा अन्य मेसिनरीको शोरुम	६०००	३०००	२०००	६०००	३०००	२०००
६८	कृषि सामग्रीको पसल, भेटनरी सम्बन्धी पसल	५००			५००		
६९	आईस क्रिम पसल	३००			३००		
७०	दाना उद्योग	१०००			१०००		
७१	तारजाली बनाउने उद्योग	१०००			१०००		
७२	नीजि कलेज	७०००			७०००		
७३	बस्तक उद्योग	१५००			१५००		
७४	मिनरल वाटर उद्योग	२५००			२५००		
७५	पानी ट्यांकर	५००			५००		
७६	रयास डिपो	७००			७००		
७७	कोल्डस्टोर(शितभण्डार)	१२००			१२००		
७८	खच्चड व्यवसाय शुल्क क) १० वटा सम्मको खच्चडको लागि ख) सो भन्दा बढीको लागि	१०००	१५००		१०००	१५००	

क्र.सं.	जडीबुटीको नाम	इकाई	वन नियमावली अनुसारको राजस्व प्रति इकाई	आ.व. २०७८/७९ को गा.पा.को करको दर रेट
घ	विरुवा जाति	के.जी.		
१	चिराइतो	के.जी.	१५	
२	पाषणभेद पाखनभेद	के.जी.	५	७
३	अमलवेद / पदमचाल	के.जी.	१०	२.५
४	मजिठो	के.जी.	१५	५
५	झ्याउ	के.जी.	१५	५
६	गुच्चि च्याउ	के.जी.	३००	७
७	जिवन्ती / सुनगाभा	के.जी.	३	१५०
८	निगालो	के.जी.	१००	१
९	च्याउ साधारण	के.जी.	५	५०
१०	एक्ले विर	के.जी.	५	१
११	यासागुम्बा	के.जी.	१००००	२
१२	रिष्टाफल	के.जी.	३	५०००
१३	वज्रयन्ती	के.जी.	२	१
१४	रुद्राक्षफल	के.जी.	८	१
१५	गुर्जा लहरा / गुजार गानो	के.जी.	५	४
१६	सिलाजित गुड्ची	के.जी.	५०	२
१७	खयर	के.जी.	३००	२५
छ	बोक्रा जातिहरू	के.जी.		१५०
१	लोक्ता / अग्रेली	के.जी.	५	
२	ओखर	के.जी.	५	२
३	काफल	के.जी.	१००	२
४	चुत्रो	के.जी.	८	२०
५	धुपी	के.जी.	२५	४
६	दालचिनी / तेजपात	के.जी.	७	१२
७	काउलो	के.जी.	१५	३
८	भोजपत्र	के.जी.	२०	७
९	अंगेरी	के.जी.	५	१०
ज	अन्य रेजिन	के.जी.		२
१	सालको खोटो	के.जी.	६	३
२	साल धुप	के.जी.	१०	५
३	मह (भिर मह)	के.जी.	१०	५
४	गुड्चा (गुचा)	के.जी.	५	२.५

टिप्पणी:

- डिलर, एजेन्ट, डिपो सबडिलर आदिवाहेक अन्य पसल, उद्योग व्यवसायको हकमा कसैले एउटै पसलमा धेरै आईटम राखी पसल वा व्यवसाय गरेको छ भने सबै आईटममध्ये कुनै एकको मात्र कर लिइनेछ तर यसमा सबै आईटम मध्ये जुन आईटमको कर रकम बढी छ सोहीलाई कायम गरी कर असुल गरिनेछ ।
- भ्याद भित्र नबुझाउने कुनै करदाताहरूबाट बुझाउनु पर्ने सम्पूर्ण व्यवसायकर र प्रतिवर्ष १२ प्रतिशतका दरले श्रिवाना सहित असुल गरिनेछ ।

अनुसूची ५

जडीबुटी, कबाडी र जीवजन्तु कर

क्र.सं.	जडीबुटीको नाम	इकाई	वन नियमावली अनुसारको राजश्व प्रति इकाई	आ.व. २०७८/७९ को गा.पा.को करको दर रेट
१	निरमसी	के.जी.	५०	२५
२	जटामसी	के.जी.	२०	१०
३	कुटको	के.जी.	१५	७
४	मसिलि कालो	के.जी.	६	३
५	कुरिलो जरा	के.जी.	५	२
६	सतुवा जरा	के.जी.	१५	७
७	पदम चाल	के.जी.	१०	५
८	गाम डोल	के.जी.	१०	५
९	भ्याकुर	के.जी.	१५	७
१०	सुगन्धवाल	के.जी.	१५	७
११	बोझो	के.जी.	५	२.५
१२	विष	के.जी.	१०	५
१३	रति	के.जी.	७	३
१४	दरुहल्दि	के.जी.	८	४
१५	सुगन्ध / चोत मरुवा	के.जी.	२०	१०
१६	कुकर तरुल / बन तरुल	के.जी.	१५	७
१७	सेतक चिनी / कुकरदाइनो	के.जी.	५	२.५
१८	वनलसुन	के.जी.	१५	७.५
१९	विष फेज	के.जी.	१०	५
२०	पिपला	के.जी.	१०	५
२१	भुतकेश / मुसुली	के.जी.	५	२.५
२२	पाखानभेद	के.जी.	५	२.५
ख	काठको बोक्रा जाति	के.जी.		
१	अल्लो	के.जी.	५	२.५
२	अर्गोली	के.जी.	५	२.५
३	काउलो / परवन बोक्रा	के.जी.	१०	५

क्र.सं.	जडीबुटीको नाम	इकाई	वन नियमावली अनुसारको राजस्व प्रति इकाई	आ.व. २०७८/७९ को गा.पा.को करको दर रेट
४	दारको बोक्रा	के.जी.	१०	५
५	लोक्ता	के.जी.	५	२.५
६	काफल	के.जी.	१००	५०
७	दालचिनी / सिन्कौली	के.जी.	७	३.५
८	भोजपत्र	के.जी.	२०	८
९	नीम	के.जी.	५	२
१०	सल्ला	के.जी.	२	१
११	दतिवन	के.जी.	१०	५
१२	मसुली सेतो	के.जी.	५	२
ग	पात जाति	के.जी.		
१	लौठ सल्ला	के.जी.	२५	१०
२	घसिगरे / मसिनो पटपटे	के.जी.	५	२.५
३	तेजपात	के.जी.	२	१
४	तालिस पत्र	के.जी.	५	२
५	सुनपाती	के.जी.	५	२
६	घ्युकुमारी	के.जी.	५	२
घ	फूल वा विज जाति			
१	टिम्मुर	के.जी.	८	४
२	अमला	के.जी.	१	१
३	रतिफल	के.जी.	५	२
४	बरो	के.जी.	२	१
५	हरो	के.जी.	२	१
६	बनकरेला	के.जी.	१	०.५
७	इन्द्रायणी विया	के.जी.	१०	५
८	अलैची	के.जी.	४	२
९	नागवेली झ्याउ	के.जी.	१०	५
१०	हलहले	के.जी.	३	१
११	टटलो	के.जी.	३	१
ङ	फूल वा भुवा जाति	के.जी.		
१	जयन्ती फूल दोण पुष्प	के.जी.	२	१
२	नागेधर / नारेधर	के.जी.	५	२
३	बुकी	के.जी.	१	०.५
४	गुराँस फूल	के.जी.	२	१

क्र.सं.	जडीबुटीको नाम	इकाई	वन नियमावली अनुसारको राजस्व प्रति इकाई	आ.व. २०७८/७९ को गा.पा.को करको दर रेट
५	सल्लाको खोटा	के.जी.	६	३
६	भृङ्गराज	के.जी.	३००	१५०
७	ढुकुरे फूल	के.जी.	१००	५०
८	तिन्तेपाती	के.जी.	१	०.५

अनुसूची ६
सवारी साधन कर

सि.नं.	व्यवसायको नाम	चालु आ.व. को स्वीकृत दर	आगामी आ.व. को स्वीकृत दर
१	बस, ट्रक, लहरी र अन्य हेभी गाडी	११००	११००
२	भाडाका कार, जिप, भ्यान र ट्याक्टर	६००	६००
३	भाडाका मिनिबस, मिनि ट्रक	८००	८००
४	नीजि कार, मिनि बस, ट्रक	४००	४००
५	स्कुटर, मोटरसाइकल तथा अन्य सवारी	२००	२००
६	व्यवसायिक हेलिकप्टर ल्यान्डिङ शुल्क (प्रति टिप)		रु.१०००

गाउँपालिका अन्तर्गत ढुवानीको रूपमा प्रयोग हुने खच्चरहरुमा प्रति खच्चर प्रति टिप रु ५ का दरले शुल्क लिईनेछ । दुई घण्टा वा सो भन्दा बढी सार्वजनिक स्थानमा खच्चरको समूह छोडेमा त्यस्तो प्रति समूहलाई रु ५० शुल्क लिईनेछ ।

अनुसूची ७

विज्ञापन कर

गापा क्षेत्र भित्र तपशिल बमोजिम विज्ञापन कर लगाईने र असुल उपर गरिने छ ।

- सवबोर्ड प्रति वर्गफिट रु. ५५
- होडिगबोर्ड प्रति वर्गफिट रु. ७५
- ग्लो साईनबोर्ड प्रति वर्गफिट रु. ९०
- भित्तेलेखन, सटर पेन्टिंग प्रतिवर्गफिट रु २०
- ब्यानर प्रति हसा रु. १२०
- पोलबोर्ड प्रति गोटा प्रति वर्ष रु. १०००
- डिजिटल बोर्ड प्रति वर्गफिट रु. २००

अनुसूची ८
मनोरन्जन कर

प्रदेश कानून बमोजिम हुनेछ । तर गा.पा. क्षेत्र भित्रका महत्वपूर्ण पर्यटकिय स्थल हरुमा सम्बन्धित पर्यटकिय स्थलको व्यवस्थापन तथा विकास समितिले निर्धारण गरे बमोजिम पर्यटकिय प्रवेश शुल्क लिन सकिने छ ।

क्र.सं.	राजस्रको क्षेत्र	दर रेट	कैफियत
१	मेला महोत्सवमा स्टल संचालन (प्रति स्टल)	रु. १०००	
२	स्नोकर व्यवसाय दर्ता, नवीकरण	रु. ५०० रु. २००	
३	गाउँपालिकाभित्र छायाङ्कन शुल्क म्युजिक भिडियो चलचित्र	रु. ५०० रु. २०००	

अनुसूची ९
बहाल बिटौरी शुल्क

सि.न.	राजस्रका क्षेत्रहरु	निर्धारित शुल्क
१	बहाल बिटौरी शुल्क	होलसेल पसल, १० कोठा भन्दा बढी भएको होटल र निजि विद्यालय रु. ३०००, मध्यम स्तरको पसल, ५ देखि १० कोठा भएको होटल रु २००० । सामान्य पसल, सामान्य होटल, व्यक्तिगत आवास लगायत अन्य रु १५०० ।
२	बहाल बिटौरी शुल्क	कच्ची घर रु. ५०० १ तले ढलान घर रु. १००० २ तले ढलान घर रु. १५०० सोभन्दा माथिको ढलान घर रु. २०००

अनुसूची १०
पार्किङ शुल्क

गापा क्षेत्र भित्र तपशिल बमोजिम पार्किङ शुल्क लगाईने र असुल गरिने छ ।

१. कुनै पनि सवारी साधनले निजि स्वामित्वमा रहेको स्थानमा पार्किङ गरेको अवस्था बाहेक गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका सार्वजनिक स्थानहरु सडकको छेउ आदि स्थानमा १५ मिनेट भन्दा बढी समयको लागि पार्किङ गरेमा तपशिल बमोजिमको पार्किङ शुल्क लिईनेछ ।

सि.न.	राजस्रका क्षेत्रहरु	प्रस्तावित दर (प्रति पटक)	पुष्ट्याई	कैफियत
१	पार्किङ शुल्क	निजी तथा भाडाका ट्रक,बस रु. ३० मिनी बस, टिप्पर रु. २० जीप, ट्याक्टर रु. १० मोटरसाइकल स्कुटर रु. ५	१	

अनुसूची ११

पर्यटन शुल्क

मनास्लु हिमाल, रुविनाला तथा गणेश हिमाल जस्ता पर्यटकीय क्षेत्रमा जाने ट्र्याक घाचे गाउँपालिका अन्तर्गत पर्ने हुनाले प्रदेश कानूनको अधिनमा रही नीति बनाई पर्यटन शुल्क निर्धारण गरी कार्यान्वयन गर्न गाउँकार्यपालिकालाई अधिकार प्रत्यायोजन गरिनेछ ।

अनुसूची १२

सेवा शुल्क दस्तुर

सिफारिस दस्तुर, सरसफाई शुल्क, सार्वजनिक शौचालय, पटके सवारी कर ।

सि.न.	राजघका क्षेत्रहरु	चालू आर्थिक वर्षको दर	आगामी आ.व.को लागि प्रस्तावित दर
१	नयाँ नागरिकता सिफारिस दस्तुर	वशंज रु.३००, नेपाली पुरुष सगं विवाह गर्ने विदेशी महिला रु.१०००	वशंज रु.३००, नेपाली पुरुष सगं विवाह गर्ने विदेशी महिला रु.१०००
२	अन्य निकायको योजना सम्झौता र भुक्तानी सिफारिस	३००	३००
३	अन्य कार्यालयहरुलाई सिफारिस	३००	३००
४	नाता प्रमाणित	५००	५००
५	अंग्रेजी कागजात प्रमाणित	१०००	१०००
६	जग्गा नामसारी सिफारिस	५००	५००
७	चार किल्ला प्रमाणित	३ कित्ता सम्मको रु ५०० र सो भन्दा माथिप्रति कित्ता रु १०० थप	३ कित्ता सम्मको रु ५०० र सो भन्दा माथिप्रति कित्ता रु १०० थप
८	संस्था दर्ता तथा नवीकरण रसिफारिस (गैरसरकारी सघं संस्था)	INGO दर्ता ३०००, नवीकरण १५००, NGO दर्ता २०००, नवीकरण १०००, सिफारिस १०००	INGO दर्ता ३०००, नवीकरण १५००, NGO दर्ता २०००, नवीकरण १०००, सिफारिस १०००
९	हातहथियार नवीकरण (वन्दुक)	५०० (वार्षिक)	५०० (वार्षिक)
१०	घटना दर्ता शुल्क जन्म दर्ता मृत्यु दर्ता विवाह दर्ता बसाइसराई दर्ता सम्बन्ध विच्छेद	जन्म, मृत्यु, विवाह र सम्बन्धविच्छेदको हकमा ३५ दिन भित्र निशुल्क र ३५ दिन नाघेमा रु २०० बसाइसराईको हकमा आफनो गाँउपालिका भित्र रु. २०० र गाँउपालिका भन्दा बाहिर बसाइसराइ गरेमा रु ३०००	जन्म, मृत्यु, विवाह र सम्बन्धविच्छेदको हकमा ३५ दिन भित्र निशुल्क र ३५ दिन नाघेमा रु २०० बसाइसराईको हकमा आफनो गाँउपालिका भित्र रु. २०० र गाँउपालिका भन्दा बाहिर बसाइसराइ गरेमा रु ३०००

सि.न.	राजस्वका क्षेत्रहरू	चालू आर्थिक वर्षको दर	आगामी आ.व.को लागि प्रस्तावित दर
११	प्रतिलिपि नागरिकता सिफारिस तथा घटना दर्ता प्रमाणपत्र प्रतिलिपि	५००	५००
१२	आम्दानी प्रमाणित	न्युनतम रु २०० मा नघटने गरी कुलआम्दानीको ०.३ प्रतिशत	न्युनतम रु २०० मा नघटने गरी कुलआम्दानीको ०.३ प्रतिशत
१३	सम्पत्ति मूल्यांकन	न्युनतम रु २०० मा नघटने गरी कुलआम्दानीको ०.३ प्रतिशत	न्युनतम रु २०० मा नघटने गरी कुलआम्दानीको ०.३ प्रतिशत
१४	धारा विजुली सिफारिस	३००	३००
१५	विवाहित अविवाहित सिफारिस प्रमाणित	३००	३००
१६	वसोवास सिफारिस प्रमाणित	३००	३००
१७	मोटर बाटो भएको	बारपाक, लाप्राक, गुम्दा सडक तथा सोती, माछिखोला, खोर्ला सडक रु २०००। मान्दु, काशिगाउँ सडक रु १०००	बारपाक, लाप्राक, गुम्दा सडक तथा सोती, माछिखोला, खोर्ला सडक रु २०००। मान्दु, काशिगाउँ सडक रु १०००
	मोटर बाटो नभएको	५००	५००
१८	दैवि प्रकोप, अपाङ्गता, असहाय, विपन्न, छात्रवृत्ति सिफारिस ।	निशुल्क	निशुल्क
१९	कन्सुलर प्रमाणित	५००	५००
२०	नक्सा प्रमाणित	३००	३००
२१	घर निर्माण नक्सा पास	ढलानघर प्रतिवर्गफिट रु २, ढलाननगरेको घर रु १ माटोको जडान प्रतिवर्ग रु ०।५०	ढलानघर प्रतिवर्गफिट रु २, ढलाननगरेको घर रु १ माटोको जडान प्रतिवर्ग रु ०।५०
२२	नक्सापास प्रमाणपत्र	नयाँ नक्सापास रु २००, प्रतिलिपि रु ३००	नयाँ नक्सापास रु २००, प्रतिलिपि रु ३००
२३	रुख काटने सिफारिस	रु १५००	रु १५००
२४	पसल दर्ता तथा नविकरण दस्तुर	रु १००० र रु ५००	रु १००० र रु ५००

सि.न.	राजसका क्षेत्रहरु	चालु आर्थिक वर्षको दर	आगामी आ.व.को लागि प्रस्तावित दर
२५	होटल व्यवसाय दर्ता नविकरण	दर्ता २००० नवीकरण १०००	दर्ता २००० नवीकरण १०००
२६	समूह दर्ता नविकरण (कृषि समूह, आमा समूह, क्लब, महिला समूह, उपभोक्ता समिति)	दर्ता १००० नवीकरण ५००	दर्ता १००० नवीकरण ५००
२७	नक्सा नामसारी	१०००	१०००
२८	घर निर्माण कार्य सम्पन्न प्रमाणित	१०००	१०००
२९	घर जग्गा कायम सिफारिस	२००	२००
३०	उद्योग व्यवसाय दर्ता एवं सिफारिस	साना उद्योग ५००, मझौला उद्योग १०००, ठुला उद्योग २०००	साना उद्योग ५००, मझौला उद्योग १०००, ठुला उद्योग २०००
३१	मुद्दा मामिला दर्ता	रु २००	रु २००
३२	नाम संशोधन, नाम छुट तथा दुई नाम सिफारिस	रु २००	रु २००
३३	जन्म मिति प्रमाणित	रु ३००	रु ३००
३४	स्थायी तथा अस्थायी बसोबास सम्बन्धी सिफारिस	रु २००	रु २००
३५	नाम थर जन्ममिति संशोधन सिफारिस	रु २००	रु २००
३६	घर जग्गा नामसारी सिफारिस	रु २००	रु २००
३७	फुकुवा सिफारिस	रु २००	रु २००
३८	पेन्सन कार्ड तथा सो सम्बन्धी अन्य सिफारिस	रु २००	रु २००
३९	हकवाला संरक्षण सिफारिस	रु २००	रु २००
४०	नक्कल प्रमाणित दस्तुर	रु २००	रु २००
४१	व्यवसाय दर्ता प्रमाण पत्रको नक्कल प्रति	रु २००	रु २००

सि.न.	राजधका क्षेत्रहरु	चालू आर्थिक वर्षको दर	आगामी आ.व.को लागि प्रस्तावित दर
४२	मिलापत्र दस्तुर	रु २००	रु २००
४३	दलित, जनजाती तथा अन्य थर प्रमाणित	रु २००	रु २००
४४	पारिवारिक विवरण सिफारिस	रु २००	रु २००
४५	मञ्जुरीनामा सिफारिस	रु २००	रु २००
४६	आर्थिक अवस्था बलियो वा सम्पन्न भएको सिफारिस	रु ५००	रु ५००
४७	आर्थिक अवस्था कमजोर भएको सिफारिस	रु २००	रु २००
४८	दुवै नाम गरेको व्यक्ति एउटै हो भन्ने सिफारिस	रु २००	रु २००
४९	व्यवसाय बन्द सिफारिस	रु ३००	रु ३००
५०	व्यवसाय सञ्चालन नभएको सिफारिस	रु २००	रु २००
५१	कोर्ट फि मिनाहा सिफारिस	रु २००	रु २००
५२	चौपाया सिफारिस	रु ३००	रु ३००
५३	विद्यालय ठाउँसारी सिफारिस	रु ५००	रु ५००
५४	संरक्षक सिफारिस व्यक्तिगत	रु २००	रु २००
५५	संरक्षक सिफारिस संस्थागत	रु ३००	रु ३००
५६	हकवाला र हकदार प्रमाणित	रु २००	रु २००
५७	अन्य सिफारिस	रु २००	रु २००

सरसफाई शूलक वार्षिक रुपमा निम्न अनुसार हुने छ ।

सि.न.	राजशुका क्षेत्रहरु	चालू आर्थिक वर्षको दर	प्रस्तावित दर
१	आवासीय घर २ तल्ला सम्म	१००१-	१००१-
२	आवासीय घर २ तल्ला माथी	१५०१-	१५०१-
३	होटल ,लज सहितको व्यवसायिक	१०००१-	१०००१-
४	होटल ,सानो चिया नास्ता	३००१-	३००१-
५	मासु पसल रांगा ,खसी	३००१-	३००१-
६	मासु पसल कुखूरा	४००१-	४००१-
७	सैलुन	१००१-	१००१-
८	तरकारी फलफूल	२००१-	२००१-
९	पान पसल	०१००	०१००
१०	माछा पसल	१००१-	१००१-
११	किराना होलसेल पसल	४००१-	४००१-
१२	किराना खुद्रा पसल	२००१-	२००१-
१३	फेन्सी ,मुवाईल ,साईबर ,कपडा ,घडी पसल ,चुरा धागो	१००१-	१००१-
१४	सुन पसल	२००१-	२००१-
१५	स्कूल ,क्याम्पस सरकारी	२००१-	२००१-
१६	स्कूल ,क्याम्पस नीजि होस्टल सहित	५००१-	५००१-
१७	स्कूल ,क्याम्पस नीजि	३००१-	३००१-
१८	कार्यालय सरकारी	३००१-	३००१-
१९	कार्यालय नीजि ,संघसंस्था	४००१-	४००१-
२०	उद्योग ठुलो व्यावसायिक	१०००१-	१०००१-
२१	उद्योग घरेलु ,साना छाला जुता ,झोला	२००१-	२००१-
२२	धान ,च्यरा ,तेल ,मिल आदि	५००१-	५००१-
२३	फर्निचर उद्योग	४००१-	४००१-
२४	बस ,माइक्रो काउन्टर	२००१-	२००१-
२५	हस्पिटल ,पोलोक्लिनिक सुई सिरिन्ज बाहेक	१५००१-	१५००१-
२६	मेडिकल हल ,एग्रो भेट	५००१-	५००१-
२७	कुखूरा फार्म ठुलो ५०० भन्दा बढि	६००१-	६००१-
२८	कुखूरा फार्म सानो ५०० भन्दा कम	३००१-	३००१-
२९	हार्डवेयर ,भाडापसल	३००१-	३००१-
३०	स्टेशनरी पसल	१००१-	१००१-
३१	कापी उद्योग ,छापाखाना	५००१-	५००१-
३२	मोटर वर्कशप	१०००१-	१०००१-
३३	साईकलमोटरसाईकल वर्कशप	५००१-	५००१-

सि.न.	राजस्वका क्षेत्रहरु	चालु आर्थिक वर्षको दर	प्रस्तावित दर
३४	मोटर ,मोटरसाईकल शोरुम	३००१-	३००१-
३५	मेटल वर्कशप ,मोटर पार्टस ,वर्कशप	४००१-	४००१-
३६	टायर रिमोलिड	१०००१-	१०००१-
३७	बैंक	५००१-	५००१-
३८	सहकारी संस्था	३००१-	३००१-
३९	टेलरिड पसल	४००१-	४००१-
४०	इष्टा विक्रि केन्द्र ,भट्टा	२००१-	२००१-
४१	पेट्रोल पम्प	३००१-	३००१-
४२	मदिरा पसल	३००१-	३००१-
४३	टिभि ,इलेक्टिक तथा मर्मत पसल	४००१-	४००१-
४४	हस्तकला ,आर्टस ,पलेक्स	२००१-	२००१-
४५	सिनेमा हल ,पार्टी प्यालेस ,क्याटरिड	१०००१-	१०००१-
४६	दुध डिपो	३००१-	३००१-
४७	व्युटी पार्लर	३००१-	३००१-
४८	सिलाई मेसिन पसल तथा मर्मत	३००१-	३००१-
४९	कुखूरा बाहेक कृषि फर्म	३००१-	३००१-
५०	अन्य	३००१-	३००१-

सार्वजनिक शौचालय- नीजि क्षेत्र संग साझेदारी माध्यमबाट शुल्क निर्धारण गरी संचालन गर्ने ।

अनुसूची १३

ट्रेकिङ र -यापिटङ शुल्क

ट्रेकिङ र -यापिटङ शुल्क धार्चे गाउँ कार्यपालिकाको निर्णयबमोजिम हुनेछ ।

राजस्व सम्बन्धी अन्य व्यवस्था

- ❖ प्राकृतिक स्रोतको रूपमा रहेका बुढीगण्डकी लगायतका अन्य खोलाहरुमा रहेको दुगां, गिटी, बालुवा लगायत अन्य प्राकृतिक स्रोतहरुको प्रदेश कानून बमोजिम गरिएको IEE प्रतिवेदनमा उल्लेख भए बमोजिम राजस्व संकलन गरी कानून बमोजिम बाडफाँड गरिनेछ ।
- ❖ आर्थिक वर्ष २०७८।७९ बाट कार्यान्वयन गर्ने गरी नेपालको संविधान बमोजिम बनाउने पर्ने राजस्व सम्बन्धी अत्यावश्यक नयाँ कानून तत्काल बनाउने र संशोधन गर्नु पर्ने भएमा संशोधन गरी लागु गरिनेछ ।
- ❖ आय आर्जन र व्यवसाय गर्ने सबैलाई स्थायी लेखा नम्बर प्राप्तगर्ने कार्यालाई प्रोत्साहन गरी त्यस्ता कार्यको सिविर सञ्चालन गरिनेछ ।
- ❖ राजस्वका थप क्षेत्रहरु पहिचान गरिनेछ ।
- ❖ कानून बमोजिम बाहेक कर लगाउने र कर असुल्ने कार्य गरिने छैन ।